

Luxembourg, 25. junij 2018
(OR. en)

10369/18

MOG 45
COPS 232
CFSP/PESC 601
COHAFA 51
RELEX 577
YEMEN 3

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj: generalni sekretariat Sveta

Prejemnik: delegacije

Št. predh. dok.: 10238/18, MOG 44, COPS 231, CFSP/PESC 600, COHAFA 50, RELEX 576, YEMEN 2

Zadeva: Sklepi Sveta o Jemnu
– sklepi Sveta (25. junij 2018)

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o Jemnu, ki jih je Svet sprejel na seji 25. junija 2018.

SKLEPI SVETA O JEMNU

1. EU vnovič izraža globoko zaskrbljenost zaradi nenehnega slabšanja razmer v Jemnu in nadaljnjih vojaških spopadov med vpletenimi stranmi, nazadnje v Hodeidi in njeni okolici. To je povzročilo stopnjevanje sovražnosti in še dodatno poslabšanje že tako katastrofalnih humanitarnih razmer. EU ponovno poudarja, da konflikta ni mogoče rešiti z vojaškimi sredstvi, ter odločno podpira posebnega odposlanca generalnega sekretarja ZN za Jemen Martina Griffithsa in njegova prizadevanja za vključujočo politično rešitev tega konflikta. EU bo pri tem še naprej sodelovala z vsemi stranmi, vpletenimi v konflikt, pri čemer je pripravljena okrepiti svoje dejavnosti v Jemnu, vključno z zagotavljanjem humanitarne pomoči po vsej državi in aktiviranjem razvojne pomoči za financiranje projektov v ključnih sektorjih. EU je resno zaskrbljena zaradi razdrobljenosti notranje politične strukture v Jemnu. Vnovič poudarja zavezanost enotnosti, suverenosti, neodvisnosti in ozemeljski celovitosti Jemna, k njihovem spoštovanju pa poziva tudi vse akterje v državi in regiji.
2. EU opozarja na prejšnje sklepe Sveta o Jemnu, zlasti sklepe, sprejete 3. aprila 2017 in 16. novembra 2015. Trajen mir je mogoče doseči le s pogajanj, v katerih dejavno sodelujejo vse zadevne strani, vključno s civilno družbo, ženskami in mladimi. EU zato podpira prizadevanja posebnega odposlanca generalnega sekretarja ZN za ponovni začetek političnega procesa, zlasti njegovo namero o čimprejšnji obnovitvi vključujočih političnih pogajanj, na katerih bi razpravljali o njegovem političnem okviru v zvezi s postopnimi prehodnimi varnostnimi in političnimi ureditvami. Zaskrbljena je, da utegne najnovejši razvoj dogodkov ogroziti prizadevanja ZN za obnovitev pogajanj o politični rešitvi konflikta, in pozdravlja odločenost ZN, da spodbudijo začetek političnega procesa, ki je razvidna iz besed posebnega odposlanca generalnega sekretarja Martina Griffithsa. EU poziva vse strani, naj ustavijo trenutne sovražnosti, se vzdržijo nasilja, takoj razglasijo premirje po vsej državi in konstruktivno sodelujejo z ZN. Poziva tudi, da je treba posebnemu odposlancu ZN zagotoviti popoln in neoviran dostop do vseh zadevnih deležnikov v Jemnu.

3. EU je resno zaskrbljena zaradi nedavnega stopnjevanja vojaških operacij v mestu in pristanišču Hodeida ter njegovi okolici, med drugim zaradi učinka vojaških operacij koalicije na civilno prebivalstvo. Vse strani, vpletene v konflikt, poziva, naj zaščitijo civiliste in dosledno spoštujejo mednarodno humanitarno pravo, vključno z zagotavljanjem neoviranega humanitarnega dostopa in varnega prehoda tistim, ki želijo pobegniti pred spopadi. EU v zvezi s tem opozarja, da trenutno ni druge možne lokacije za razdeljevanje tržnega blaga in humanitarne pomoči, kot je pristanišče Hodeida, ter vse strani poziva, naj zagotovijo popolno in učinkovito delovanje pristanišča Hodeida kot rešilne bilke za humanitarno podporo in trgovski terminal za dostavo najnujnejših potrebščin.
4. EU obsoja uporabo balističnih izstrelkov, ki jih proti Kraljevini Saudovi Arabiji, vključno s civilnimi cilji, in plovilom, ki plujejo skozi ožino Bab Al Mandab, izstreljujejo Hutiji. EU izraža globoko zaskrbljenost zaradi širjenja balističnih izstrelkov in tehnologije. Ta dejanja podžigajo regionalne napetosti ter ogrožajo varnost in stabilnost sosed Jemna, tudi v državah Afriškega roga, svobodo plovbe, zlasti na območju Rdečega morja, in svetovno pomorsko trgovino. EU je zaskrbljena zaradi ugotovitev iz poročila strokovne skupine ZN za Jemen o nespoštovanju embarga na orožje iz odstavka 14 Resolucije VSZN 2216.
5. Stabilnost v regiji je ključnega pomena za EU. Okrepila bo svoja prizadevanja v Jemnu ter se zavzemala za celovit in strateški pristop, ki vključuje vse pomembne regionalne akterje. EU in njene države članice skušajo dejavno sodelovati z regionalnimi akterji, med drugim v okviru okrepljenih političnih posvetovanj, da bi podprle prizadevanja posebnega odposlanca generalnega sekretarja ZN za Jemen za doseg celovitega sporazuma, s katerim bi ustavili konflikt. EU vnovič poziva vse mednarodne in regionalne akterje, naj vzpostavijo konstruktivne stike z jemenskimi stranmi, da bi omogočili umiritev konflikta in s pogajanjem našli rešitev.

6. EU vnovič poudarja, da odločno obsoja napade na civiliste, in vse strani znova poziva, naj zaščitijo civiliste ter spoštujejo mednarodno humanitarno pravo in mednarodno pravo s področja človekovih pravic, med drugim z upoštevanjem načel sorazmernosti in razlikovanja med civilnim prebivalstvom in borci ter civilnimi in vojaškimi objekti, med sovražnostmi pa sprejmejo ustrezne zaščitne ukrepe. EU je globoko zaskrbljena zaradi posledic nadaljevanja sovražnosti, vključno z bombardiranjem na gosto naseljenih območjih, obleganjem mest, uporabo protipehotnih min in kasetnega streliva, pa tudi zaradi uničujočih napadov na civilno infrastrukturo, med drugim na šole, zdravstvene ustanove, stanovanjske predele, tržnice, vodne sisteme, pristanišča in letališča. Zagotavljanje odgovornosti za kršitve je pomemben del prizadevanj za doseg trajne rešitve trenutnega konflikta. EU poziva vse strani, vpletene v konflikt, naj končajo novačenje ali uporabo otrok vojakov in druge hude zlorabe proti njim, s katerimi kršijo veljavno mednarodno pravo in standarde. Prav tako jih poziva, naj izpustijo otroke, ki so jih že rekrutirale, in v sodelovanju z ZN poskrbijo za njihovo rehabilitacijo in ponovno vključitev v njihove skupnosti. Vse udeležence v konfliktu poziva tudi, naj sprejmejo vse ukrepe, potrebne za preprečevanje vseh oblik nasilja in odzivanje nanje, vključno s spolnim nasiljem in nasiljem na podlagi spola v oboroženih spopadih.
7. EU vse strani, vpletene v konflikt, ponovno poziva, naj nujno sprejmejo potrebne ukrepe, s katerimi bi zagotovile učinkovite, nepristranske in neodvisne preiskave vseh domnevnih kršitev in zlorab človekovih pravic in mednarodnega humanitarnega prava v skladu z mednarodnimi standardi, da bi odpravili nekaznovanost. V zvezi s tem podpira dosledno izvajanje Resolucije Sveta Združenih narodov za človekove pravice A/HRC/36/31 o imenovanju skupine uglednih mednarodnih in regionalnih strokovnjakov. Vse strani pozivamo, naj skupini zagotovijo poln in neoviran dostop ter sodelujejo z njo, da bi lahko opravljala svoje naloge. Obenem pozivamo Urad visokega komisarja za človekove pravice, naj še naprej zagotavlja tehnično pomoč nacionalni komisiji.

8. EU je prav tako zaskrbljena zaradi vse večje prisotnosti kriminalnih in terorističnih skupin v Jemnu, vključno z Al Kaido na Arabskem polotoku in Daišem, in najostreje obsoja vse teroristične napade. Jemensko vlado poziva, naj prevzame odgovornost za boj proti terorističnim skupinam, ki izrabljajo trenutno nestabilnost. Predvsem je pomembno, da vse sprte strani sprejmejo odločne ukrepe proti takšnim skupinam.

9. Konflikt v Jemnu, ki traja že četrto leto, je povzročil najhujšo humanitarno krizo na svetu: več kot 22 milijonov ljudi, kar je 80 % prebivalstva, zdaj potrebuje humanitarno pomoč ali zaščito. Več kot 10 milijonov ljudi nujno potrebuje pomoč. Več kot dva milijona ljudi je notranje razseljenih. Ob nadaljujočih se sovražnostih so še posebej prizadete ranljive skupine ljudi, ženske in otroci. Kljub prizadevanjem humanitarne skupnosti se v Jemnu 17 milijonov ljudi sooča z negotovostjo pri preskrbi s hrano, od teh pa se jih s hudo negotovostjo in tveganjem lakote sooča več kot osem milijonov. Motnje pri zagotavljanju bistvenih javnih storitev, zlasti na področju zdravstva, sanitarnih pogojev in izobraževanja, so še dodatno okrepile sedanjo humanitarno krizo. Glede na te razmere EU pozdravlja načrt Združenih narodov za humanitarni odziv v Jemnu za leto 2108 in izraža zadovoljstvo z rezultati donatorske prireditve na visoki ravni za Jemen za leto 2018, ki so jo v Ženevi sklicali Združeni narodi ter vladi Švedske in Švice in na kateri so mednarodni donatorji zagotovili več kot dve milijardi ameriških dolarjev. EU poziva vse donatorje, naj hitro izplačajo obljubljena sredstva in jih usmerijo prek načrta ZN za humanitarni odziv v Jemnu za leto 2108 v okviru usklajenega mednarodnega odziva na krizo.

10. EU se bo še naprej zavzemala za dostavljanje nujne pomoči vsem ljudem v Jemnu, ki jo potrebujejo. Hkrati EU deli zaskrbljenost ZN in drugih donatorjev glede nadaljnjega krčenja humanitarnega prostora, kar potrjujejo težave pri pridobivanju vizumov in dovoljenj, nadlegovanje, ustrahovanje in napadi na humanitarno osebje, širjenje kontrolnih točk in samovoljna pridržanja, zaplemba in neupravičena obdavčitev pomoči s strani carinikov ali ukinitvev programov, vključno z akcijami cepljenja. EU poziva vse strani, naj sodelujejo s humanitarno skupnostjo v dobri veri, da bi ljudem v Jemnu zagotovili dostop do pomoči, ki jo nujno potrebujejo. Strani, vpletene v konflikt, poziva tudi, naj izpolnjujejo svoje obveznosti v skladu z mednarodnim humanitarnim pravom ter dovolijo in omogočijo varen, hiter in neoviran dostop humanitarne opreme in osebja do vseh ljudi v stiski v vseh prizadetih provincah. EU poudarja, da je treba humanitarno pomoč dostavljati ob doslednem spoštovanju načel humanitarnosti, nevtralnosti, nepristranskosti in neodvisnosti, na podlagi potreb, in zavrača vse poskuse, da bi vplivali na njeno dostavo. Prav tako poudarja potrebo po uspešnem in učinkovitem usklajevanju med donatorji.

11. EU je tudi izredno zaskrbljena zaradi učinka, ki ga ima omejitev dostopa za tržno blago in humanitarno pomoč na humanitarne razmere, ter poziva vse strani v konfliktu, naj dovolijo in omogočijo varen, hiter in neoviran dostop za tržno blago in humanitarno pomoč, vključno z uvoženo hrano, gorivom in medicinskimi izdelki. Bistvenega pomena je, da se zagotovi popolno in trajno odprtje vseh jemenskih pristanišč in letališč, vključno s pristaniščema v Hodeidi in Saleefu ter letališčem v Sani, za ves uvoz tržnega blaga in humanitarne pomoči ter za zdravstvene evakuacije in komercialne lete. EU poudarja, da je treba zagotavljati učinkovito in pravočasno procesiranje trgovskega ladijskega prometa, tudi kar zadeva gorivo; hkrati v celoti podpira nadaljevanje delovanja mehanizma Združenih narodov za preverjanje in inšpekcijske preglede ter popolno in neovirano izvajanje njegovega mandata in preučila bo, kako ga še okrepiti. Da bi mehanizem lahko učinkovito deloval in izpolnil svoj mandat, je bistvenega pomena polno sodelovanje koalicije in jemenske vlade. EU zlasti koalicijo poziva, naj zagotovi, da se plovilom, ki so že preverjena v okviru mehanizma, hitro dovoli dostop do namembnega pristanišča v Jemnu. Ponovno poziva tudi k doslednemu izvajanju ciljno usmerjenega embarga na orožje, ki ga je sprejel Varnostni svet ZN. V zvezi s tem ponovno opozarja tudi na strogo dosledno uporabo pravil iz Skupnega stališča 2008/944 o izvozu orožja.
12. EU izraža zaskrbljenost zaradi poročil o zanikanju svobode veroizpovedi ali prepričanja, vključno z diskriminacijo, nezakonitim pridržanjem in uporabo nasilja. Napadi na verske manjšine so še posebej zaskrbljujoči. Svoboda izražanja je ogrožena tudi zaradi poročil o aretacijah novinarjev. EU prav tako izraža zaskrbljenost zaradi verodostojnih poročil o uporabi tajnih zaporov na območjih pod nadzorom jemenske vlade.

13. EU je globoko zaskrbljena zaradi skorajšnjega zloma gospodarstva v Jemnu. BDP države se je od začetka konflikta leta 2015 zmanjšal za več kot polovico in približno 40 % gospodinjestev poroča o izgubi glavnega vira dohodka. Gospodarska kriza, propad javnih storitev, nebrzdana rast inflacije, zlasti cen osnovnih dobrin (cene živil so se povešale za 30 %), ter devalvacija jemenskega riala, čigar vrednost se je prepolovila, so postali ključni dejavniki humanitarne krize. Redno izplačevanje plač za 1,4 milijona jemenskih nevojaških javnih uslužbencev se je dejansko ustavilo konec leta 2016, kar je njim in njihovim 5,6 milijona vzdrževanim osebam onemogočilo redno oskrbo s hrano ali zdravili. Ker so javni uslužbenci neplačani, deluje le polovica jemenskih zdravstvenih ustanov, oskrba z vodo in sanitarni sistemi pa niso vzdrževani. EU zato poziva jemensko vlado, naj nujno izplača plače javnim uslužbencem, vključno z zaostalimi plačili, po vsej državi, zlasti tistim, ki delajo v ključnih sektorjih izobraževanja, zdravstva in sanitarnih storitev, ter naj odgovorno in pregledno upravlja svoje prihodke in računovodske evidence, vključno z zagotavljanjem boljšega in nevtralnega delovanja centralne banke Jemna v korist vseh njegovih prebivalcev.
14. EU bo še naprej zagotavljala razvojno pomoč za Jemen, pri čemer bo prednost dajala posegom za stabilizacijo države, z zagotavljanjem tehničnega strokovnega znanja, usposabljanja, mentorstva in pomoči v naravi za deležnike po vsej državi. EU bo na stabilnih območjih sodelovala z lokalnimi organi, da bi spodbudila odpornost, pomagala zagotoviti nadaljnje opravljanje osnovnih storitev in spodbujala trajnostne vire preživljanje za skupnosti, zlasti tiste, ki trpijo zaradi posledic dolgotrajne razselitve. Ukrepi bodo osredotočeni zlasti na področja, kot so zdravje, prehrana in odpornost podeželskih skupnosti. EU bo zagotovila dosledno dopolnjevanje in sinergijo med humanitarno in razvojno pomočjo od odziva na krize do ukrepov za čimprejšnjo sanacijo, odpornost in stabilizacijo.